TEKST **MARLEEN SCHEPERS**
FOTOGRAFIE **MARLEEN SCHEPERS EN FERDINAND VAN DER DUIN**
CARTOON **MARCO VAN BERGEN**

Niveau onderwijs blijft dalen

Het onderwijsniveau blijft een discussiepunt in de personeelskamer. Het niveau van leerlingen daalt altijd maar verder, vinden sommige docenten. Op de basisschool, het vmbo, het mbo en het hbo. Hoewel de cito-toetsen al jaren gemiddeld dezelfde uitslagen laten zien, schijnt bijvoorbeeld één op de vier leerlingen aan het eind van de basisschool niet vlot te kunnen lezen. Stoppen nu met die discussie, of blijft het relevant?

EENS

Yep Ypma
Docent scheikunde, economie
Mbo AOC Terra Meppel

“De meeste mensen krijgen maar één keer in hun leven een aaneengesloten periode systematisch onderwijs. Daar zijn ze de rest van hun leven van afhankelijk, daar wordt hun leven zelfs in hoge mate door bepaald. Sommigen zeggen dat er op dit moment een generatie jongeren op de arbeidsmarkt komt, die minder heeft geleerd dan de generaties daarvoor.
De commissie Dijsselbloem veegde de vloer aan met de onderwijsrevoluties van de laatste 25 jaar. Onderwijsvernieuwingen zoals het Nieuwe Leren hebben er mede toe geleid dat honderdduizenden jonge mensen niet meer behoorlijk kunnen schrijven, lezen of rekenen en te weinig weten over geschiedenis en aardrijkskunde. Kortom hun basisvaardigheden en algemene ontwikkeling zijn te beperkt. Ik zit nu ruim dertig jaar in het onderwijs en ik moet helaas constateren dat dit in grote lijnen juist is. Vooral de schrijfvaardigheid heb ik de laatste tien jaar een stuk slechter zien worden.
Onlangs vroeg ik aan een leerling hoe steenkool is ontstaan. “Dat is steen die in de grond gezakt is en verkoold is”, was het resolute antwoord. Zo zou ik nog meer voorbeelden kunnen geven waaruit blijkt dat het algemene ontwikkelingspeil van menige leerling een flinke impuls kan gebruiken. Een mbo-opleiding moet niet alleen zorgen voor een goede vakkennis, maar ook voor een goede algemene ontwikkeling. Een te ver doorgevoerde integratie van vakken gaat ten koste van de diepgang.
Het aantal leerlingen dat tussentijds stopt met de opleiding of met een lager niveau-diploma van school gaat, is aanzienlijk toegenomen. Iedereen gaat van school met een cijferlijst waarop geen enkele onvoldoende voor komt. Vroeger zag je op menige cijferlijst, die veel beperkter was dan de huidige met zijn vele deelkwalificaties, meestal wel een paar onvoldoendes. Zijn de leerlingen beter geworden? Ik geloof van niet.
Toch wil ik niet zeggen dat alles kommer en kwel is. Vergeleken met vroeger zijn leerlingen assertiever, hebben minder schroom om iets te presenteren en zijn sociaalvaardiger. Dat is pure winst. Hoewel de assertiviteit bij sommige leerlingen helaas wel eens doorslaat in onbehouwen, weinig gedisciplineerd gedrag. De Romeinse senator Cato sloot zijn redevoeringen altijd af met de volgende zin: “En toch ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden”. Als variant hierop wil ik afsluiten met: “En toch ben ik van mening dat er in het onderwijs meer aandacht moet worden besteed aan algemene basisvaardigheden.”

Ook een mbo-opleiding moet een bepaalde algemene ontwikkeling meegeven.

ONEENS

Tollie Middel
Docent/coach
Mbo AOC Terra Emmen, medewerker Terra Next

“Dat is een diskwalificatie van mijzelf en zover wil ik absoluut niet gaan. Dat is jezelf in de put praten. De jeugd is juist gebaat bij positief ingestelde docenten. Ik sta nu 27 jaar voor de klas en ik kan nu zoveel meer met de leerlingen bereiken dan ik vroeger kon. Ik kan ze beter op maat de lessen aanbieden en krijg daar zo veel meer waardering voor terug.
Inderdaad, ook zestig procent van onze leerlingen doet de tweejarige opleiding. Maar daar kun je nu wel wat mee doen. Als je durft los te laten, de leerlingen verantwoordelijkheid durft te geven. Dan tonen ze veel meer initiatief.

Komen ze zelf vol enthousiasme met een plan voor de proeve van bekwaamheid bijvoorbeeld. De klassikale lessen waren ook perfect, maar nu komt er zoveel extra uit bij de meeste leerlingen.
Zuinig zijn op het personeel is eveneens heel belangrijk als je het hebt over het niveau van het onderwijs. Tegen de coördinatoren zou ik willen zeggen: zet kleine stappen bij onderwijsinnovaties, daar kom je veel verder mee. Ik heb zelf heel veel geleerd, alle kansen gehad van het aoc. Je kunt jezelf professionaliseren en dan daar de jeugd mee helpen. Ieder kind zou een coach moeten hebben die er alles uit haalt wat erin zit.

Dat is jezelf in de put praten. De jeugd is juist gebaat bij positief ingestelde docenten.

Het onderwijsniveau wordt bepaald door de kwaliteit van de docenten, door hun professionaliteit. Het gaat om het resultaat en om de didactiek. Onze leerlingen zijn leerlingen van andere ouders dan twintig jaar geleden. En dat gaat zo door. Daarmee omgaan, dat is vakmanschap. Ik moet dan aan Foppe de Haan denken, hij is een ster in met de jeugd werken. Voetballers zeggen dat hij ze als coach in de eerste plaats waardering als mens geeft. Dat probeer ik de leerlingen ook te geven en ik probeer daarbij mijn vak niet verloochenen. Dat is balanceren.”